

ØKOSOCIALISME MED UTOPI OG VIDENSKAB

IMA Institut for Marxistisk Analyse, København
11.oktober 2018

Rolf Czeskleba-Dupont, Ph.D. energi og
samfund AUC 1985

Geografi og samfundsvidenskab
KU 1976, RUC 1976-2014

Aftenskole Grobund, KBH 2011-17

Redaktør Det Ny Clarté

disposition

I ET UDKIG PÅ LANG SIGT

II NATUR OG SAMFUND HOS KLASSIKERNE
(med læseprøve)

III BARRY COMMONER OG DEN MODERNE
MILJØBEVÆGELSE (slides)

IV ØKOSOCIALISME i DANMARK ?

OVER TIL MANUS

FOR IKKE AT OVERANSTRENGE
PUBLIKUMS ØJNE,
GÅR REFERENTEN OVER TIL MANUS

-VENDER TILBAGE TIL SLIDES UNDER
PUNKT III

BARRY COMMONER OG DEN MODERNE MILJØBEVÆGELSE

[n=noter]

**Barry Commoners økologiske
kapitalismekritik
(1917-2012)**

]

Taler, forsker, underviser + aktivist (besøgte RUC i 1987) ⁿ

"WE HAVE READ THE BOOKS"

CENTER FOR THE BIOLOGY OF NATURAL SYSTEMS *CBNS*

1966 *WASHINGTON UNIVERSITY, ST. LOUIS*
1981 *QUEENS COLLEGE, NEW YORK*

www.cbns-environmentalhealth.org

Direktør 2013: Steven Markovitz MD Dr PH

Commoners arv n

Økosocialisten *John Bellamy Foster* om
Commoner:

”En central figur i at forbinde den videnskabelige kritik af radioaktivt nedfald og miljømæssige modsætninger i al almindelighed med sociale bevægelsers kampe [...] var biologen og socialisten Barry Commoner”

(Foster 2009, *The ecological revolution. Making peace with the planet*, s.73).

USA i 1950erne: radioaktivt nedfald hemmeligholdt ⁿ

Radioaktive nedfald fra atmosfæriske atomvåbentests i Nevada-ørkenen ramte store landbrugsområder.

Regeringen mørklagde al information.

=> Plantefysiologen bliver kritisk kratlusker

1957: Forskere sender opfordringen til FN om at *standse* de overjordiske tests.

BC støtter nobelpristager i kemi, Linus Pauling, i en fælles erklæring. Præsident John F. Kennedy bruger den senere.

1960/61: Vidner med mælketænder (CNI) n

I St.Louis indsamler et *Komité TIL OPLYSNING OM ATOMKRAFT (CNI)* børns **mælketænder** som beviser for stigende forurening med det radioaktive Strontium 90 (Egan 2007, s.66-74).

=> Politikere ”fortalte om talrige breve de havde fået fra hustruer og mødre der gik ind for en **vedtagelse af teststop-aftalen**, og de underbyggede deres standpunkt med videnskabelige forklaringer” (Egan 2007, s.75).

Den moderne miljøbevægelses første sejr

August 1963: USA, England og Sovjetunionen forbyder atmosfæriske a-våben-tests (*NUCLEAR TEST BAN TREATY*).

=> ”den første sejrrige kamp i kampagnen for miljøets – og dets menneskelige beboeres – *redning fra den moderne teknologis blinde anslag*” (SCIENCE AND SURVIVAL 1966, s.56).

I forbindelse med aftalen etableres et globalt system af målestationer, der stadigvæk er i brug. Det viste sin nytte under Fukushima-katastrofen i 2011.

CBNS: Fire globale miljøproblemer

BC tog *en hel række af omstridte emner* op.

**energi* (=> Energiens elendighed, dansk 1977)

**genanvendelse vs. affaldsforbrænding* i 1980'erne

**dioxins globale spredning* i 1990'erne

**brug og misbrug af genetisk viden* i 00'erne.

1. ENERGI: økologisk orienteret produktion og økonomi

”*Energikrisen...* viser, at vi må undersøge om det er muligt at skabe

- et *produktionssystem*, som bevidst stræber efter at løse samfundets opgaver og som kræver at tingene skal være nyttige og
- et *økonomisk system*, som også er orienteret mod dette mål.

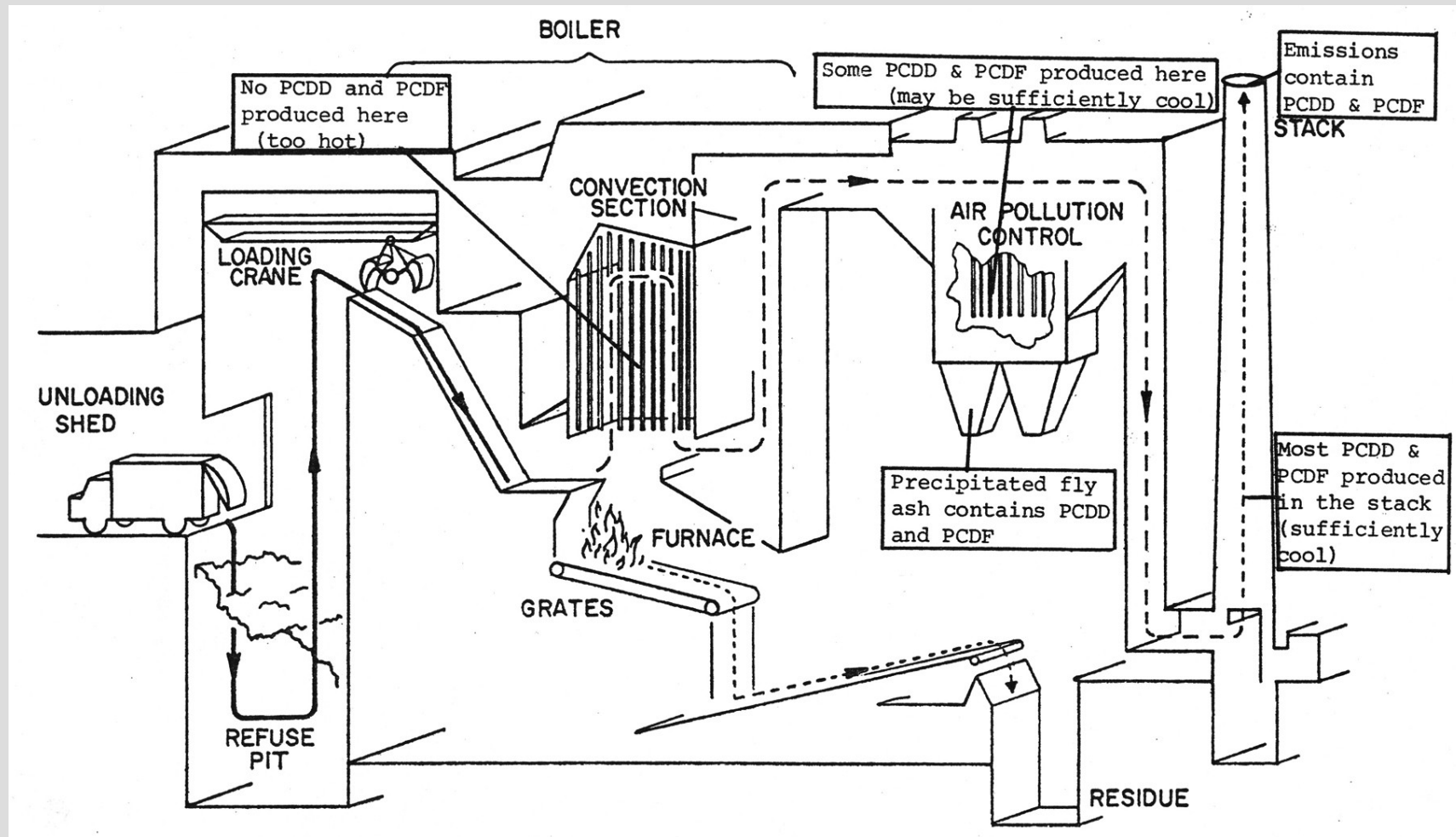
Et sådant system vil være socialistisk, i hvert fald i princippet.”(ENERGIENS ELENDIGHED, s.225)

2. DIOXIN fra affaldsforbrændingsanlæg

Borgergrupper i New York bad CBNS om et responsum ang. dioxin fra affaldsforbrændingsanlæg (AFA).

1982: CBNS følger konventionel opfattelse af, at dioxin kommer ind med affaldet og/eller dannes i ovnen, således at det ved tilpas høje temperaturer kan destrueres i kedelsektionen.

CBNS 1984: dioxin-syntese i kolde anlægsdele

1984: 'skorstens-hypotesen' n

CBNS' nye teori modtaget med skepsis, også i Danmark (Miljøstyrelsens dioxin-task force): AFA var nu *dioxin-fabriker* og skulle investere dyrt for at rense røgen.

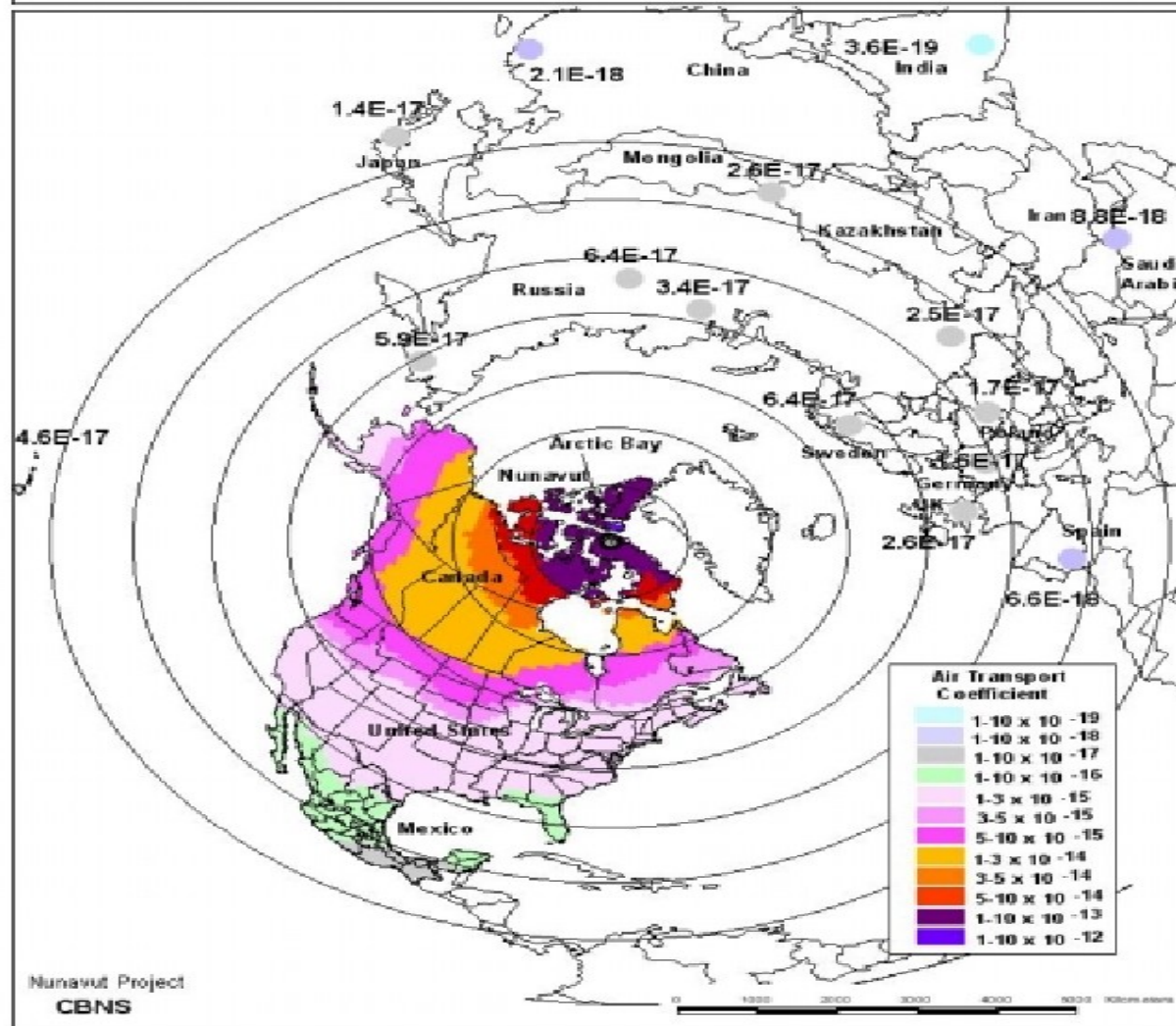
=> Teorien latterliggjort som 'skorstens-hypotese'.

Først da svenske og tyske kemikere bekræftede den, fik EU en *grænseværdi*: under 0,1 nano-gram (10^{-9}) dioxin pr. m^3 røggas.

1988 Forkvinde for dioxin-task-force: I har alligevel haft ret.

Long-range Air Transport of Dioxin from North American Sources to Ecologically Vulnerable Receptors in Nunavut, Arctic Canada

Figure 3.18 Annual OCDD Deposition Air Transport Coefficients from Standard (Hypothetical) Source Points in Europe and Asia to Arctic Bay, Marine Receptor

3. Dioxin-luftforurening – også fra *brændeovne* *n*

Force Technology blev til pionerer i EU ang.
dioxin-analyser på små anlæg.

2002: 'Ny Viden fra Miljøstyrelsen' roser rapport fra
2001 for sine metodiske styrker.

Den viste, at der *også i brændeovne* foregår
en nydannelse af dioxin – med **UDSLIP
OVER GRÆNSEVÆRDIEN FOR DE
STORE AFA** med deres 100 m høje skorstene!

=> BEKRÆFTET I 2017 OG 2018 !!!

4. Bio-tek bygget på DNA-dogme

Landsbrugsforskning:

Kvælstof-fikserende planter skulle fremstilles via gen-manipulation.

Commoner indvender, at bakterier var *symbiotisk* medvirkende til N-fikseringen.

=> *mere komplekse vekselvirkninger* end det mekaniske model for DNA påstod. Det skulle have 'livets hemmelighed' i sig!

=> Commoner forskede tidligt for økologisk landbrug

BCs diagnose + terapiforslag for den økologiske krise

Grundlæggende årsag:

Tekniske innovationer udbredes

”inden *grundforskningen...* kan levere en saglig forståelse for den nye teknologis *effekter på naturen*” (udg.1967, s.62).

Demokratisk kritik:

”Videnskaben tjener samfundet ved at udsætte den moderne teknologiske krise for hele menneskehedens dom. Kun den kan afgøre, om den viden videnskaben har givet os skal ødelægge menneskeheden *eller* fremme menneskets velfærd.” (SCIENCE AND SURVIVAL, s.132)

GRØN OMSTILLING

USA 1990 til 1995, 2000 og 2010...

BARRY COMMONER: Making Peace with the Planet,
 published before Earth Day 1990

PRO-ECOLOGICAL INVESTMENTS

Rail transport	10	$\times 10^9$	\$/year	over 10	years	
Organic agriculture	12		"	5 – 10	"	
Soft chemistry ¹⁾	20		"	10	"	¹⁾ less chlorine etc.
Energy use	33		"	10	"	
Renewable energy	25		"	10 – 20	"	

TOTAL: max. 100×10^9 \$/year over 5-20 years = 50 % of defense budgets

...ville have dæmpet den globale opvarmning

På bekostning af militæruddgifterne skulle der **globalt** investeres 4-5 gange beløbet fra USA. Det kunne have hjulpet på det globale miljøes tilstand:

”Computermodeller tyder på at det mest katastrofale problem – den globale opvarmning – kunne forebygges gennem *egnede tiltag* over de næste få årtier, men *kun hvis vi begynder nu.*”(BC 1990, s.200)

Men USA skiftede spor: '*Fredsdividenden*' blev udskudt - Saddam Husseins indmarch i Kuwait var velkommen for at forhindre at 'Verdens geopolitiske centrum flyttede sig *fra Washington til et sted omkring Berlin*'

FNs Klima-konvention (UNFCCC) Rio 1992 – et gennembrud ?

- Alliance mellem EU, u-lande og NGOer **mod USA**
 - præs. *Bush, sen.*, får Klimakonventionen ratificeret i USA's kongres!
- => **forpligter** til ”**stabilisering** af klimagas-koncentrationen i atmosfæren for at **forebygge** farlige menneskelige påvirkninger” (artikel 2);

Også vedtaget: FORSIGTIGHEDSPRINCIPPET

=> *Marx' utopi: 'indsigt og **forsigtighed**' (arbejderklassens politiske økonomi, IAA-adresse 1864, RCD i ARBEJDERHISTORIE #3, 2014)*

Kaotiserende klimakapitalisme

1995 COP1: Berlin-mandat (Merkel)

1997 COP3: ***Kyoto-protokol***

1998: tyske rådgivere imod LULUCF

2000 COP6/Haag: sammenbrud om LULUCF

2001 COP7/Marrakesh: ***operationelle regler***

2009 COP15/Hopenhagen 2°C-loftet

2015 COP21/Paris: Paris Agreement 1,5-2°C

Dansk klimadebat 1988-2012

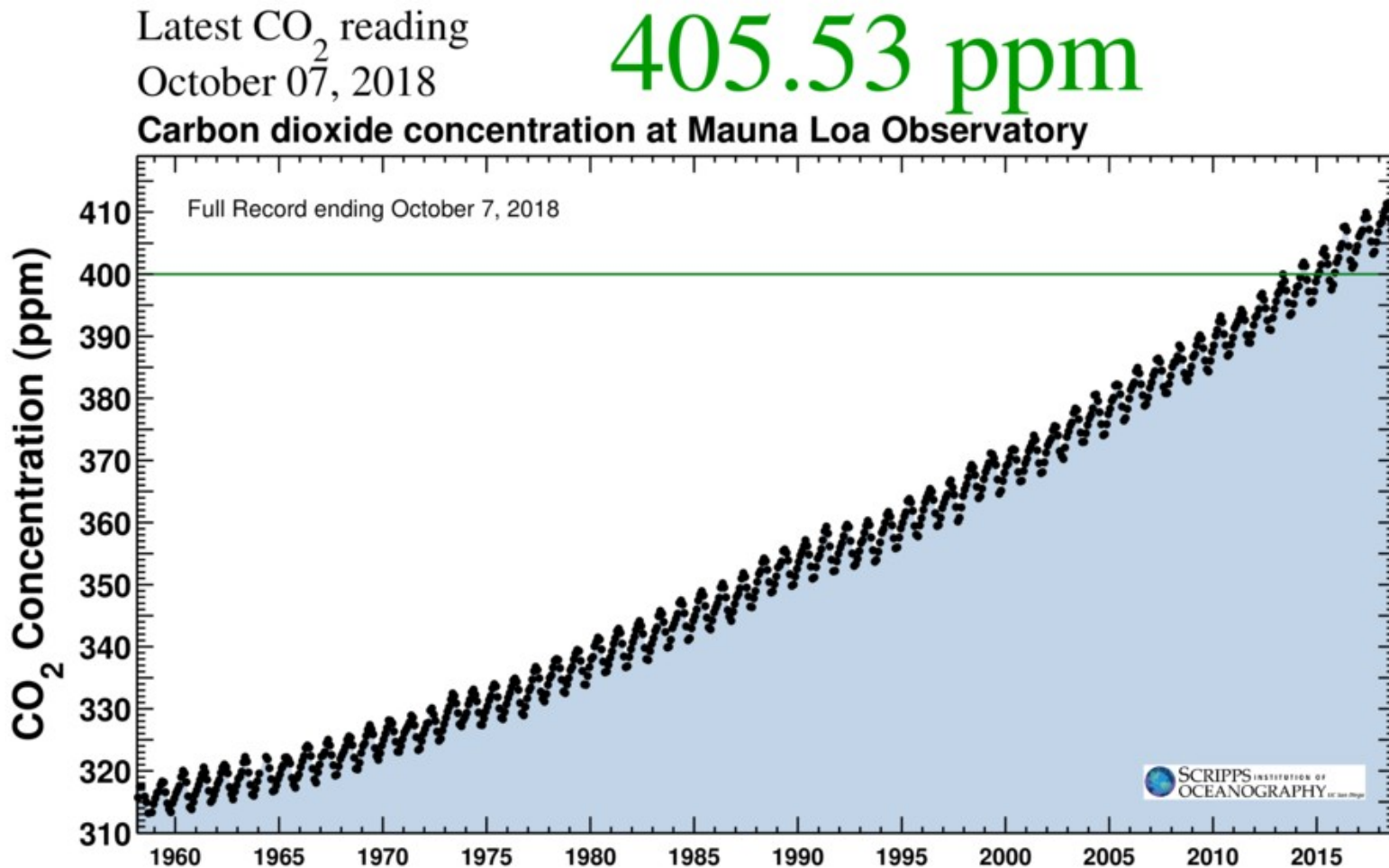
Dokumentation i afhandlingen af Oluf Danielsen fra 2015 *Klimaet på dagsordenen*.

Afslørende detaljer f.eks. om sammenbruddet af Kyoto-processen i **Haag år 2000**:

LULUCF forkastet : ”Princippet om, at nye driftsformer i landbruget og skovbruget kan binde kulstof og regnes med” (DNC 28, s.20).

LULUCF: Australsk-amerikansk forslag fra Kyoto; bliver senere vedtaget. Se RCD artikel og boganmeldelse i Det Ny Clarté #28

1958-2018: støt stigende CO₂-koncentration i atmosfæren

Brundtland-processen havde fortjent det bedre ⁿ

IV) ØKOSOCIALISME I DANMARK?

ØKOSOCIALISME – EN FREMMED DEBAT?

Finn Kjeller og Søren Kolstrup, red. 2015:
***Økosocialisme – fra systemkritik til
alternativ***

International antologi udvalgt efter
handlingsrettede perspektiver – en enlig
svale?

Anmeldt af RCD i Det Ny Clarté #29

Økosocialisme i nordisk perspektiv

***THE POLITICS OF ECOSOCIALISM.
TRANSFORMING WELFARE***

Udgivet af Borgnäs m.fl. (Routledge 2015)

Den nordiske velfærdsmodel
med økosocial aktualisering

Ingen dansk deltager...

Anmeldt af RCD i Det Ny Clarté #30 (www.clarte.dk)

Hvad med Danmark?

TILBAGE TIL TEKSTEN

To kamparenaer fra 80'erne

Folketinget vedtog

- 29.3.1985 OFFENTLIG ENERGIPLANLÆGNING UDEN **ATOMKRAFT**
- 23.4.1985 **DIOXIN-** DAGSORDEN bl.a. om **MÅLINGER PÅ** FORSKELLIGE TYPER AFFALDSFORBRÆNDINGSANLÆG (AFA) HERUNDER...SMÅ FORBRÆNDINGSANLÆG

=> **BRÆNDEOVNE** SLIPPER DIOXIN UD I SAMME LUFT-KONCENTRATION SOM DE STORE AFA GJORDE (eksperimentelt + i felten) => www.brænderøg.dk

HULEMANDENS HÆVN: i 2005 forsvandt pengene til dioxin-handlingsplan!

Connie Hedegaard forhindrer udfasning af brændeovne med **tvivlsomt klima-argument** (2006-indberetning til Stockholm-Konventionen, tiltrådt af DK 2002)

Forskelle i indkomst og rigdom forstærker tre *farlige* modsætninger

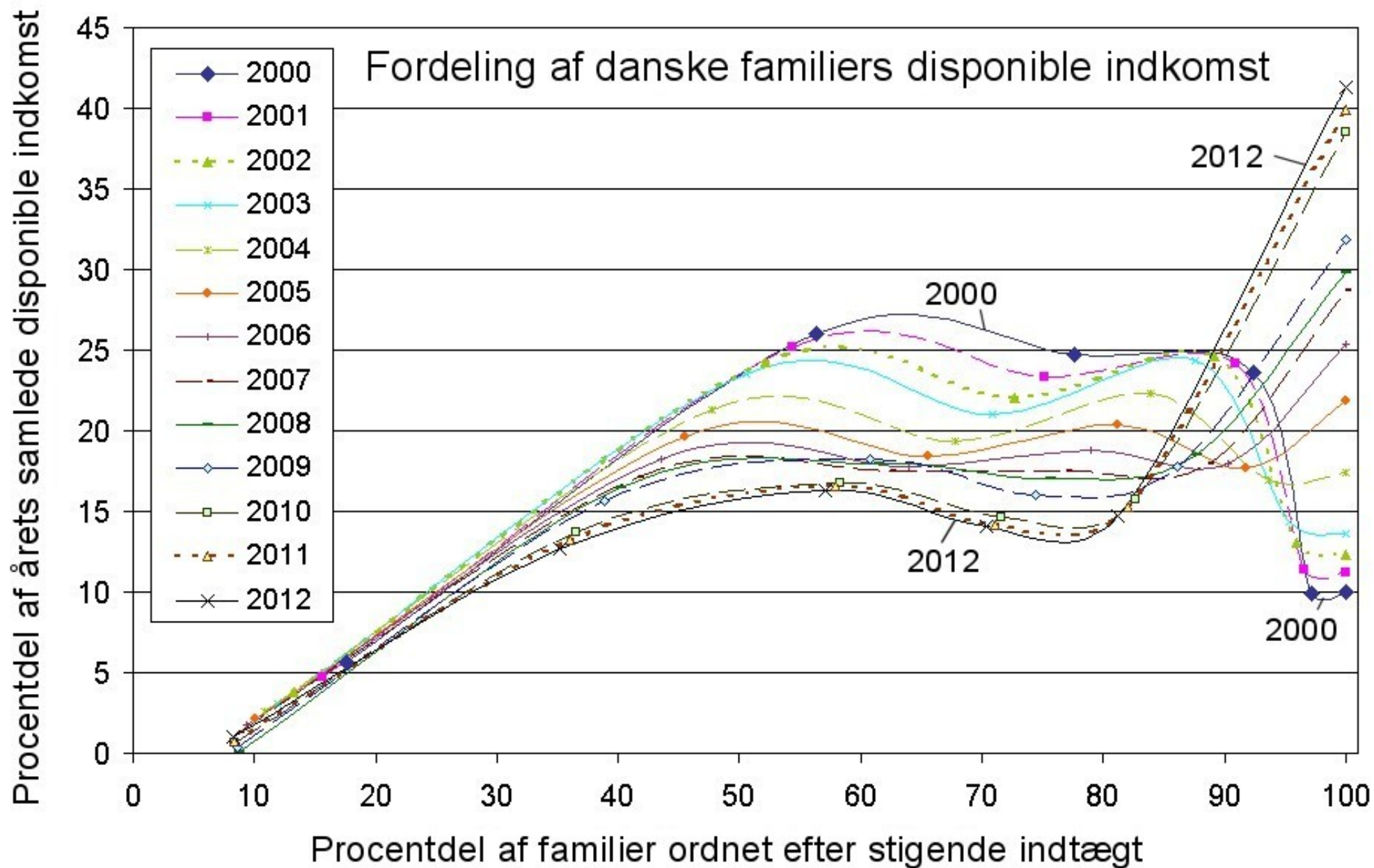
- Hvilke modsætninger gjorde dominansen af de ikke-industrielle kapitalfraktioner mulig (s.235)?
 - Modsætning 15: Uendelig eksponentiel vækst – betinget af tvangen til fortsat akkumulation- betonerer hele Verden ('urbanisering') for P – P' (penge avler penge)
 - Modsætning 16: Kapitalens forhold til naturen=Naturens produktion
Vi lever i og er en del af KAPITALENS ØKOSYSTEM
 - Modsætning 17: Universel fremmedgørelse – revolterer den menneskelige natur - ligesom 3.Verden under afkoloniseringen, som beskrevet af Franz Fanon (*Fordømte her på Jorden*)?
- #17 kan blive **den fatale modsætning** for kapitalen – hvis 'VI' vil.

BENT SØRENSENs FREMSKRIVNING

Indkomst-uligheden er steget voldsomt:

- andelen af den samlede disponible indkomst som høstes af **de rigeste 2 procent** af familierne er steget **fra 10 procent til over 40 procent (2000-2012)**
- de fattigste har det stort set uændret
- den store **middelklasse** har fået sin indtjening forringet **fra cirka 25 procent af totalen til 15 procent**

=> folkestyre og fornuft; kan downloades fra
www.secantus.dk/boeger.htm

(1) *Energi: naturgas og methan*

n

1963: På nationalt plan etablerede BC
Forskernes Institut for Offentlig Information (SIPI).

1979: SIPI udgiver et
energi-analytisk skrift om
'NATURGAS OG METHAN'.

Det har stadig aktuel værdi –
f.eks. til belysning af spørgsmålet om, hvorfor
biomasse energimæssigt er mindre effektiv – og
forurener MERE end **fossile brændsler**, især
naturgas (methan) - herunder med CO₂.